

mely — ahelyett, hogy felébresztené a világ lelkiismeretét, elaltatja azt; ahelyett, hogy felmutatná a világ fekélyeit, úgy cselekszik, mintha nem léteznének azok; ahelyett hogy kiállana az igazság mellett — mégha veszéllyel jár is —, sunyi módon meghunyászkodik: semmire sem jó már, csak arra, hogy kidobják és eltapossák az emberek! Az ilyen keresztény és az ilyen egyház jobb, ha nem létezik, mert megöli azt a lelkiismeretet, amit hivatva van táplálni és életben tartani, és megmérgezi a reménység örök forrásait is... Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehet ízét visszaadni? — Ilyen só lennénk, mely ízét veszítette? — Vagy olyan-e a hatásunk, hogy megőrzi és megtartja azt, ami jó? Ízletesebbé válik-e az élet környezetünkben? — Ezekre a kérdésekre kell felelünk — szóban, magatartásban, tetteiben. Be jó volna megnyugtató, igaz és méltó feleletet, választ adni! Adja Isten! Ámen.

TISZTA SZEMMEL

Mt 7,3—5

Tavaszi szélről felszárított úton megyek. Lábaim előtt apró portölcéseket kavarr a játékos szél. Aztán — hirtelen fordulattal — szembe támad és arcomba vágja hordalékát! Égő fájdalom hasít a szemembe s nyomában könnyek gördülnek végig arcomon. Porszem a szememben! Zsebkendőm keresve, világtalanok tétova mozdulatával húzódok félre az utca forgatagából és szememet törölgetve könnyezem. Lám, egyetlen — parányi — porszem is megfoszt a látás csodájától, míg valahogy kikönnyezem...

Nem képtelen túlzás hát az ember szemében levő szálkáról és gerendáról beszélni? Szálka a kézben, a köröm alatt, tövis a lábban — csintalan gyermekkorunktól kísérői lehetnek az életnek, velejárói a mindennapoknak. De a szemben? — És mennyire kifejező, érzékletes mégis a kép! Mögüle előcsillan Jézus bölcs mosolya, étellel teli humora. Körötte tanítványai és hallgatói izlelgetik a költői túlzással felnagyított képet. Meglátni a szálkát a felebarát szemében, de feledni a gerendát is a magunkéban?! A mondat lehetett eredetileg egy régi közmondás, úgy, ahogyan ma is elég gyakran hallani.

Jézus a farizeusi — képmutató — ítélkezéstől óv, attól a magatartástól, amely ma is ismert, sajnos a keresztények között is. Ki tagadná, hogy hajlamosak vagyunk ítélkezni azok fölött, akiknél csak szálka van, míg a mi szemünkben gerenda található? Mai szóval élve: másokban hamar megtaláljuk és elítéljük a kisebb hibát, míg a magunk nagyobb bűnei fölött könnyedén átsiklunk, vagy nem is vesszük észre őket! Egy közmondás szerint: „Sokan maguk előtt látják mások bűneit, ám a sajátjukat a hátukon hordozzák”.

Érdekes, Jézus szerint nem az a baj, hogy meglátjuk másokban a rosszat, hanem az, hogy saját életünkben és természetünkben a sokkal nagyobb hibákat sem vesszük észre. Valahogy átsiklunk fölöttük, mert önmagunkkal szemben nagyon elnézőek tudunk lenni. Ha megfigyeljük: aki mindig a mások hibáit szemléli, vagy egyenesen keresi, az nem látja meg a sajátját, vagy könnyedén feleli. A különös az, hogy épp az ilyen ember akar „segíteni” mások baján: ki akarja venni a szálkát felebarátja szeméből! Holott „gerendával a szemünkben”, mindig torz képet látunk: mások hibáit felnagyítva, eltúlozva. Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből — figyelmeztet Jézus —, s ha elég tiszta már a látásod, akkor próbálkozhatsz a felebarát felé forduló segétségadással, hogy kivedd a szálkát az ő szeméből!

Az első és legfontosabb tehát: a helyes önismeret. Milyennek látjuk, ismerjük magunkat? Ha mindig csak felebarátaink hibáit figyeljük, akkor könnyen ítélkezünk. Ha ellenben saját életünket vizsgáljuk előbb elfogulatlanul, akkor másképp fogunk tekinteni embertársainkra is. Akinek helyes és elfogulatlan az önismerete — tisztában van önmagával —, az már nem ítél olyan könnyen, oly gyakran, az már „tisztá szemmel” néz embertársaira is.

Sokan — sajnos — nem segíteni akarnak, hanem ítélkezni csak. Úgy hiszik, hogy mások hibáinak fölnagyítása feledteti saját hibáikat; azt képzelik, hogy a felebarát gyarlósága fölötti ítélkezés eltereli a figyelmet saját gyarlóságukról. Az ilyenek aztán serényen ítélkeznek — mindenkit megszólznak, rágalmaznak és pletykálnak — úton útfélen. Az ilyeneket még nem hallottad sohasem, hogy valami jót — elismerést vagy dicséretet — mondtak volna valakiről. Észre sem veszik, meg sem gondolják, hogy olyanok, mint akinek ég a háza s mégis azért aggódik, kinek kezében gyufaszáll lobban; olyanok, mint aki mély vízben fuldoklik, de azt kívánja „menteni”, aki útszéli pocsolyába lépett!!

Nemrég történt, hogy — jókora embertömeg gyűrűjében állva — autóbuszra vártam az utcán. A busz helyett egy idős asszony tűnt fel; tétova, bizonytalan léptekkel haladt előre, majd megtántorodott és megállt, magára terelve a várakozó emberek figyelmét. A következő pillanatban olyan mozdulatot tett, mint aki támasztékot, fogódzót keres, majd hangtalanul elzuhant, összeesett a járdán. Feltehetően rosszul lett a hirtelen jött, rekkenő hőségben. — Ivott volna kevesebbet! — jegyezte meg félhangosan egy rideg arcú asszony. Többen helyeslően bólogattak közelében. Nem mozdult senki. Ekkor érkezett egy irattáskás, szemmel láthatóan sietős férfi. Kikerülte a földön fekvő asszonyt és oly rezzenetlen arccal folytatta útját, mintha egy széltől legyintett falevelet látott volna aláhullni az útmenti fáról!

— Felháborodtam.

— Bizonyára vérnyomásos az öregasszony — jegyezte meg valaki bátortalanul, de nem mozdult senki. Senki nem sietett a segítségére!

— Hát ilyenek az emberek! — dohogtam magamban, egyre bosszúsabban. Lám, milyen közömbös, nemtörődöm, érzéketlen, segítségnyújtásra képtelen, tökéletlen, kőszívű lények mind! Szemük láttára összeesett idős és beteg embertársunk, és a kisujját sem mozdítja senki. S még olyan is van, aki, ítélkezik fölöttele! — mérgelődtem tovább, mélységesen lesújtó pillantást vetve a körülöttem állókra. Ekkor teljesen váratlan dolog történt. Különös hangot hallottam. Az én hangom volt és — valahogy — mégsem az enyém: Te miért szólod meg ezeket az ismeretlen embereket? Miért ítéled el őket? Hisz te is csak néhány lépés távolságra állsz a segítségre szoruló idős asszonytól! Szemlélően, tétlenül, ugyanúgy — mozdulatlanul — mint ők! S még ítélkezel is?!

Akkor nagyon megszegyelltem magam. Megértettem azt is, hogy milyen könnyen „szálkavadászok” lehetünk: mások szemében meglátva a szálkát, magunkéban feledve akár a gerendát is! Talán nem bántok meg senkit, ha azt mondom, hogy ebből az esetből mindnyájan magunkra ismerhetünk egy kicsit. Tükröt tart elénk. Fontos, hogy tiszta szemmel nézzünk belé!

Pál apostol írja a Római levélben: „...te miért ítéled el testvéredet? Vagy te is, miért veted meg testvéredet? Hiszen mindnyájan oda fogunk állni az Isten ítélőszéke elé... Tehát mindegyikünk maga fog önmagáról számot adni az Istennek”. (Róm 14,10;12). Ámen.

VAN MENEKÜLÉS !

Lk 19,8

A bűn fogalmával minden ember foglalkozik, azért, mert bent, a lelke mélyén minden ember szeretne megszabadulni tőle. Gondolkodók (filozófusok), vallásos emberek, művészek, egyszerű, a mindennapokat élő emberek gyakran teszik fel magukban a kérdést: mi a bűn, miért van bűn, el lehet-e vészni benne visszatérhetetlenül, ha elkövettük, következményeit örök időkre viselnünk kell-e? Az elkövetett bűn végleg rányomja bélyegét életünkre? Van-e kiút?

A bűnnel és a hozzákapcsolódó kérdésekkel nagy költőnk, Arany János is balladáiban foglalkozik. Ezekben különböző bűnöket elkövető embereket jelenít meg, akik az elkövetett bűnökhöz különböző formában viszonyulnak. Egyik balladájából idézek két rövid sort: „Jaj, ha e szenny ott maradna / Hová kéne akkor lennem?!” Így sóhajt fel a bűnös nő, Ágnes asszony, aki érzi bűnének terhét és szeretne megszabadulni tőle, de nem tud! Szabadulni próbál önbecsapással, de önmagát nem tudja becsapni; szabadulni próbál mások félrevezetésével, de a mások ítélete, bár irgalmasnak tetszik, nem nyugtatja meg; szabadulni akar a természet adta lehetőségekkel, de ez sem ad enyhülést háborgó lelkének. Ki az, aki, ha a „szenny” ott maradt, segíteni tud, ki az, ha nem tudom hová legyek, helyet mutat nekem? Ki az, aki, ha bűneim elnyelő mocsarában fetrengek, megmentő kezet nyújt felém? Van-e valaki, aki segít?

A különböző vallások és a különböző felekezetek mindenike sajátos módon megfogalmazza, hogy mi a bűn. El lehet-e kerülni, s ha igen, hogyan? A bűnös ember számára van-e lehetőség, hogy bűnét jóvá tegye? Meg tud-e szabadulni az ember bűne súlyától? Van-e járható út az ember számára, hogy jó legyen, s ha egyszer bűnt követett el, elveszett-e menthetetlenül? Vannak olyan vallásos irányzatok, amelyek tanítása szerint a bűnös ember menthetetlenül elveszett! Sőt olyanok is, amelyek szerint az ember valósággal képtelen a jóra. Ez az eredendő bűnt vallók nézete. E szerint az ember bűnben fogantatik és tehet bármit, próbálhat bárhogyan is jót cselekedni, képtelen arra. Még a látszólag jó cselekedetei is bűnbe fulladnak, mert kitörölhetetlenül magában hordozza a bűnt, javíthatatlan, nincs benne a jóra sem hajlam, sem képesség, sem akarat, sem erő, sem vágy, sem tudás, sem törekvés, sem lehetőség.

A társadalom megítélése szerint valóban élnek a földön mindenki által elítélt emberek, bűnösök, akik látszólag elvesztek, megmenthetetlenek, megjavíthatatlanok. Akik megállíthatatlanul, visszatéríthetetlenül elindultak a lejtőn lefelé, s ha néha erőtlenül próbálkoznak is megváltozni, ez nem sikerül, nem sikerülhet nekik. Vannak részegségig züllött emberek, vannak megrögzött tolvajok, vannak környötelenül kapzsi vagy önmagukkal szemben is fősvény emberek, vannak akik úgymond megrögzött csalók. Ezekről általában a társadalom megállapítja, végső következtésként, hogy nincs bennük szemérnyi becsület, nincs bennük emberség, elvesztek menthetetlenül!

Így van-e? Aki egyszer bűnt követett el, elveszett-e? Számára nincs visszatérés? Van-e lehetőség arra, hogy bűnbánatunkról bizonyosságot tegyünk?

Hitünk szerint az ember lelkiismerettel, ítélőképességgel és akaratlall rendelkező teremtmény, és mindezek mellé Isten szabadsággal is megáldott. Egyformán képes a jóra és a gonoszra. Rendelkezik azzal a lehetőséggel és mindazokkal a képességekkel, amelyeknek birtokában akarata szerint dönthet, hogy jót vagy rossz-